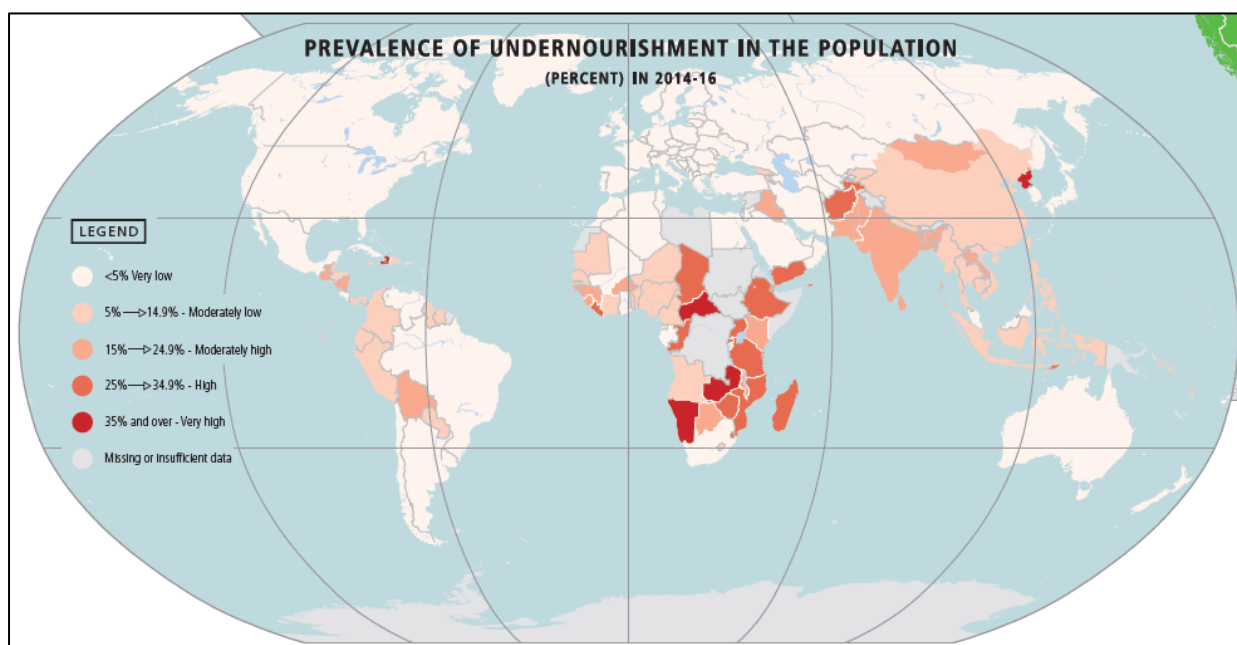

FACT SHEET HUNGERSNØD

Årsag

Hungersnød er når der er alvorlig mangel på fødevarer til en større befolkning i et område. Den officielle definition på hungersnød er, når der dagligt dør minimum to voksne eller fire børn pr. 10.000 mennesker af sult, samtidig med at minimum 30 procent af befolkningen er akut underernærede (FN's organisation for samordning af humanitære anliggender, OCHA, har udviklet kriterierne).

Kilde: www.fao.org

En af de hyppigste årsager til hungersnød er tørke og andre tilbagevendende naturkatastrofer såsom oversvømmelser og orkaner. Den udløsende faktor er en ubalance i befolkningen i forhold til fødevarerforsyning. Internt fordrevne er medvirkende til denne ubalance, da de øger presset på de områder, der flygtes til.

Folk kan også lide af hungersnød, selv når der er mad nok i deres nærområder. Det er således oftest et spørgsmål om, at der er begrænset adgang til den mad, der findes. Ofte har folk ikke råd til at købe fødevarer, eller de kan ikke nå frem til de lokale markedspladser.

Følgevirkninger (secondary hazards)

- Ekstraordinært høje niveauer af underernæring.
- Underernæring øger risikoen for at få infektionssygdomme, og mindsker kroppens evne til at modstå sygdomme, hvilket øger risikoen for at dø.
 - Mindsket eller ingen adgang til basale behov (fx mad, vand, shelter (husly) og sanitet) øger modtageligheden over infektionssygdomme.
- Intern og grænseoverskridende fordrivelse/flugt af befolkningsgrupper, hvilket øger presset på de områder/lande, de når frem til.
- Intern konflikt, der forværrer den fysiske og fødevaremæssige sikkerhed.

Effekt

Hungersnød har som regel en meget høj effekt og dødelighed blandt befolkningen. Herunder er beskrevet de kriterier, som definerer intensiteten og omfanget af en hungersnødkatastrofe:

Level	Phrase	Lives	Livelihood
0	Food secure	Crude Mortality Rate (CMR) < 0.2/10,000/day and/or Wasting < 2.3%	Cohesive social system; food prices stable; Coping strategies not utilized
1	Food insecure	0.2 ≤ CMR < 0.5/10,000/day and/or 2.3% ≤ Wasting < 10%	Cohesive social system; Food prices unstable; Seasonal shortages; Reversible coping strategies taken
2	Food crisis	0.5 ≤ CMR < 1/10,000/day, 10% ≤ Wasting < 20%, and/or prevalence of oedema	Social system stressed but largely cohesive; Dramatic rise in food and basic items prices; Adaptive mechanisms begin to fail; Increase in irreversible coping strategies
3	Famine	1 ≤ CMR < 5/10,000/day, 20% ≤ Wasting < 40%, and/or prevalence of oedema	Clear signs of social breakdown; markets begin to collapse; coping strategies exhausted and survival strategies (migration in search of help, abandonment of weaker members of the community) adopted; affected population identifies food scarcity as the major societal problem
4	Severe famine	5 ≤ CMR < 15/10,000/day, Wasting ≥ 40%, and/or prevalence of oedema	Widespread social breakdown; markets close; survival strategies widespread; affected population identifies food scarcity as the major societal problem
5	Extreme famine	CMR ≥ 15/10,000/day	Complete social breakdown; widespread mortality; affected population identifies food scarcity as the major societal problem

Paul Howe and Stephen Devereux famine scale, 2004

Konsekvenser

Der mange langsigtede konsekvenser af hungersnød. Udover død medfører kronisk underernæring også svækkelse af synet, sløvsind og hæmmet vækst. Mange underernærede mennesker kan ikke fungere på selv det mest grundlæggende niveau. Sult har en direkte indvirkning på den fysiske og mentale tilstand hos både børn og voksne. Men det er børn, der lider mest under fejlnæring og kronisk sult. Børnenes udvikling vil gå i stå motorisk, socialt, og IQ'en vil blive nedsat. Det har alvorlige konsekvenser, ikke kun for deres egen fremtid, men også for samfundets. Børnenes manglende udvikling vil nemlig forhindre dem i at støtte og udvikle deres land, når de bliver voksne.

Når det kommer til befolkningens indtægt og levebrød, har hungersnød også store konsekvenser.

Afgrøder risikerer at gå tabt på grund af de lange perioder uden vand, og husdyr, så som kvæg, geder, får, høns, dør også af sult.

Varslingssystemer

Der findes forskellige værktøjer til at overvåge og forudsige tendenser indenfor fødevareproduktion såvel som fødevarepriser.

For eksempel analyserer det såkaldte Famine Early Warning System Network (FEWSNET) meteorologiske og økonomiske faktorer for at gøre verden opmærksom på muligheden for udviklingen af sult og hungersnød i specifikke regioner.

Forebyggelse

Ofte behøves der kun ganske få ressourcer for, at forarmede mennesker kan blive selvforsynende. Disse ressourcer omfatter såsæd af god kvalitet, de rigtige arbejdsredskaber og adgang til rent vand. Småforbedringer i landbrugsteknikker samt metoder til lagring af fødevarer hjælper også. Mange sultekspertener mener, at den bedste måde at mindske sult på er gennem uddannelse. Uddannede mennesker har de bedste betingelser for at bryde ud af fattigdomscirklen, som er en hyppig årsag til manglen på mad.

Symptomer på hungersnød

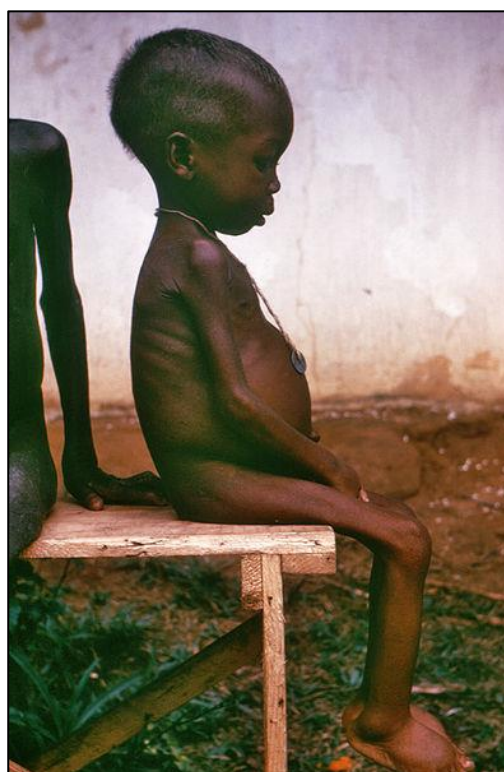
Symptomerne viser sig i første omgang hos børn under fem, derfor foretager man typisk målinger på denne gruppe.

Underernæring:

Kwashiorkor er navnet for underernæring (protein), selv om kalorieindtaget (kulhydrat) er næsten normalt. Tilstanden ses hovedsagelig hos børn især i udviklingslande. Typisk giver kwashiorkor den syge et afmagret udseende, hvor knoglerne tydeligt kan ses under huden, mens maven fremtræder udspilet, dette skyldes væskeophobning som følge af proteinmanglen.

Dehydrering, væskemangel:

Dehydrering hos syge børn er ofte en kombination af, hverken at drikke eller spise tilstrækkeligt samtidig med at opkast, diarre og/eller feber forekommer. Herved mistes og mangles væske på næsten alle tænkelige måder, og barnet er ekstra udsat for dehydrering.

Sygdomme/epidemier:

Denguefeber, diarré, difteri, ebola, gul feber, hepatitis, HIV/aids, kolera, malaria, maramus, meningitis, mæslinger, tyfus, tuberkulose mm.

Respons

- Sundhedsfaglig assistance.
- Fødevareredistribution.
- Uddeling af vand, sanitet og hygiejnesæt (fx sæbe, tandbørster/pasta, håndklæder mm).
- Støtte til genetablering af folks levegrundlag (fx uddeling af såsæd og landbrugsredskaber og støtte til små forretninger).
- Cash relief (uddeling af kontanter).

Tidligere katastrofer

Afrikas Horn (2011-2012):

- Fra oktober 2010 svigtede regnen landene på Afrikas Horn - særligt Somalia, Etiopien, Kenya, Djibouti og Uganda, som blev hårdt ramt af en omfattende tørke.
- Tørken førte til hungersnød og kostede mellem 50.000 og 260.000 mennesker livet.
- 9,5 millioner mennesker blev berørt af katastrofen.
- Det var den værste tørke i regionen i 60 år.
- Etiopien og Kenya blev især påvirket af de mere end 920.000 flygtninge, der kom fra Somalia.

Afrika Sahel (2010):

- Februar til august 2010.
- Over 12 millioner mennesker blev påvirket af tørken og hungersnøden.
- Katastrofen havde flere konsekvenser bl.a. udbrud af sygdomme og kidnapninger af nødhjælpsarbejdere.
- Sahelbæltet strækker sig over en lang række lande syd for Sahara. Blandt andre Mauretanien, Chad, Niger, Burkina Faso og Mali, der alle er blandt verdens fattigste.
- Området er næsten årligt ramt af tørke.
- Regionen har siden været ramt af alvorlig tørke.

Mere Info:

- WHO – Technical Hazard Sheet – Natural Disaster Profile – Tørke:
<http://www.who.int/hac/techguidance/ems/drought/en/>
- Famine Early Warning Systems Network:
<http://www.fews.net/pages/country.aspx?gb=et>
- World Food Programme – WFP:
<http://www.wfp.org/>